

מאור יוסף

גליון שבועי לע"נ מו"א חזקיה יוסף חיים בן שרה ברכה

פרשת: ויקהל - שקלים גליון: 202

מאור יוסף

לע"נ מו"א
חזקיה יוסף חיים
בן שרה ברכה

מימתק לשולחן שבת

עצרה אותו ואמרה לו למה אתה לא שואל מאיפה כל זה אתה יודע שלא היה לנו כלום בביתנו? אני יודע שזה מהשכנים ולא רציתי לעצור אותך שעברת על דברי ולכן לא שאלתי. מי אמר לך שזה מהשכנים, מה פתאום, אתה זוכר את החולצה עם כפתורי הזהב מצאתי אותה ומכרתי את הכפתורים, וכל מה שאתה רואה לך הוא כי ממך הכל ומידך נתנו לך. וכשמוע הבעל את אשתו שכלום לא מהשכנים שמח שמחה גדולה מאד ואמר לאשתו שימחת אותי מאד ואני חוצה לעשות איתך ריקוד מסביב לשולחן, וכן כל משך הסעודה כל פעם הבעל קם ועשה ריקוד עם אשתו מסביב לשולחן.

ובשולחן של הבעש"ט לביל שבת ראו אותו כל התלמידים מדי פעם צוחק ושמח מאוד. ובמוצאי שבת קודש הבעש"ט נוסע עם עשרה מתלמידיו לביתו של שבתאי כורך הספרים ונכנסו פנימה ושאל הבעש"ט את שבתאי אמור נא לי איך נהגת אתמול בלילה, כבוד הרב פשוט אשתי שימחה אותי ועשיתי ריקוד מסביב לשולחן, אם זה אסור לא ידעתי, אני מוכן לקבל עלי כל מה שגידי הרב, אמר לו הרב תדע לך אתמול ששימחת את אשתך ורקדת עמה כל מלאכי השרת רקדו עמכם למעלה ובזכות זה ששימחת אותה אתם תזכו השנה לבן שיאיר את העולם וכן היה שנולד להם בן צדיק יסוד עולם.

"ויעש בצלאל את הארץ עצי שטים אמתיים וחצי ארכו ואמה וחצי רחבו ואמה וחצי קמתו" (לז, א)

נשאלת השאלה - למה דוקא בעשיית הארון, מוזכר שמו של בצלאל ובשאר כליהמשכן (בגון השולחן והמנורה) לא הזכירו? הגאון הרב שמשון רפאל הירש זצ"ל מביא הסבר פשוט לפי דברי הרמב"ן: בשאר המלאכות שבמשכן היה בצלאל בעיקר מדריך ומכוון, אך בארון הוא בעצמו עשה אותו משום שהוא היה הכלי המקודש ביותר במשכן.

יש עוד תירוץ של רבי מאיר שמחה מדווינסק זצ"ל בספרו משך חכמה - בשאר הכלים הם שוחזרו שוב בבית המקדש הראשון והשני מה שלא כן בארון שאחרי שנגנז בתקופת בית ראשון על ידי יאשיהו מלך יהודה שוב לא נעשה ארון משום שלא עושים לוחות אחרים במקום אותם לוחות שמשוה הוריד מהר סיני.

משום כך נאמר רק בארון "ויעש בצלאל את הארון..."

לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת (לה' ג')

כידוע הסבירו בזה הקדוש שזה נאמר על מי שלא שולט על הכעס שלו, ומבעיר את אש הגהינם שתבער בו. ולכן כולנו צריכים להתחזק ולא להבעיר אש בשבת שזה הכעס, וכמובן שכל השבוע אסור לכעוס אלא שבשבת זה הרבה יותר חמור שכשכועס האדם נשמתו בורחת ממנו ושורה במקומה צד אחר ההיפך מהקדושה, ובשבת יש לך עוד נשמה יתירה ואם זה מסתלק ממך זה כפול ומכופל. והרמב"ן באיגרתו כותב תתנהג תמיד לדבר כל דברייך בנחת לכל אדם ובכל עת ובה תינצל מן הכעס שהיא מדה רעה להחטיא בני אדם, וכאשר תינצל מן הכעס תעלה על ליבך מדת הענווה שהיא מדה טובה מכל המידות טובות.

ומעשה בזמן הבעש"ט באדם שהיה כורך ספרים ושמו שבתאי ופרנסתו היתה בשפע גדול, אלא שלא לעולם חוסן והאיש נעשה קצת זקן וידידו החלו לרעוד והעבודה כמעט ופסקה לגמרי עד שלאט לאט ירד מנכסיו והחל למכור מחפצי הבית היקרים, והגיע למצב שפת לחם כבר לא נמצא ואין גם מה למכור בבית. והנה הגיע יום ששי ובבית אין כלום, אמר הבעל לאשתו עלינו נאמר עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות ולכן אני מבקש ממך אל תבקשי כלום מהשכנים אני מעדיף לא לאכול כלום בשבת מאשר להיזקק לבשר ודם. והאשה הסכימה כמובן, והבעל כבר פנה לבית הכנסת כמה שעות לפני זמן התפילה ואשתו החלה להתפלל ולבכות לבורא עולם ואמרה - רבונו של עולם, אם זה לא היה שבת לא איכפת לי אבל עכשיו השבת עומדת להיכנס איזה מין שבת זו בלי קידוש ונרות שבת וחלות ודגים אנא רבון העולמים אתה כל יכול תעזור לנו, ואחר שהתפללה החלה לחפש בבית אולי תמצא משהו ששווה שעדיין לא מכרו.

ובאמת הקב"ה ענה לתפילתה והיא מצאה חולצה ישנה שלהם שהכפתורים מזהב ומיד הלכה ומכרה את זה לצורך וקיבלה סכום כסף גדול מאוד וקנתה הכל מוכן הביתה. ובעלה התעכב קצת אחרי התפילה ואחר כך בא הביתה והנה הוא רואה מרחוק אור דולק בביתו וחשב שכנראה אשתו לא עמדה בניסיון וביקשה מאת השכנים צרכי שבת ונרות. והצטער בלבבו אבל אמר לא אצעק עליה ולא אצער אותה ונכנס הבית והריח את כל התבשילים וראה את המפה החדשה וחשב בליבו עדיין שכל זה מהשכנים, ואמר לאשתו שבת שלום

בשפה רפה והחל באמירת שלום עליכם עד שהגיע לקידוש ורצה להתחיל לקדש, אבל כאן אשתו

השיבוע העלוץ מוקדש

לע"נ שמואל בן בהירה בהיי

סיפור לשיבת עושים שותפות

הגדול והנורא, נשף דוד'ל עמוקות, ואמר: "ר' יהודי, אני צריך עזרה. ברוך השם הקב"ה חנן אותי בתריסר ילדים שיהיו בריאים, 6 בנות

6 בנים, והפרנסה דחוקה..." פניו של פרידמן התכרכמו להם, וגוון אפור נפרש על לחייו האדמדמות. הוא לא היה בנוי לאיזה סחיטה... בטח לא עכשיו... "ועכשיו בחסדי השם, בתי הבכורה שושנה-רייזל הגיעה לפירקה... וצריך נדוניה מכובדת, ומה לעשות, אני רק שואב מים... הפרנסה בדוחק".

"אז מה אתה רוצה ממני?" שאל פרידמן בקול צונן. "לך יש בעיה, ואתה מגלגל אותה לפתחי. זכית ב- 12 ילדים שיהיו בריאים זה העסק שלך, זו מטלה שלך להשיא אותם. לי נולד בן אחד, וברוך השם חיתנתי אותו בשפע רב. אתה לא יכול דוד'ל עם כל הכבוד, להפיל עלי עול כבד שאיננו מוטל על צווארי... אני ממש מצטער..." הדם ירד עד לבהונות רגליו של שואב המים, מן ההלם והבושה. הוא לא ציפה לכזו מקלחת של צונניו, בעיקר לאחר קבלת הפנים האדיבה.

"נו, טוב" הוא לחש "זו באמת לא בעיה שלך...". הוא הרים את תיק התפילין ונפנה לכוון דלת היציאה. עולמו חשך בעדו. הוא הצטמרר מתחת לכובעו המרופט, והסחרחרת איימה למוטטו כמו עץ ללא שורשים מול רוח סערה. אוי, הבזיון, הבזיון. אוי הבושה, הבושה... כמה שזה קשה. לפתע חש דוד'ל כוחות עצומים וטמירים בוקעים ממעמקי ליבו השבור והנעלב. הוא אחז בידית הדלת, ייצב את עצמו, ובטון צלול ובוטח אמר לפרידמן: "תשמע ידידי מר פרידמן. חז"ל מלמדים אותנו, כי שלושה שותפים יש באדם, הקב"ה, אביו ואמו. האבא והאמא נותנים בשר, עצמות, דם וגידים, והקב"ה נופח בו נשמה טהורה. מר פרידמן, לי יש שנים עשר ילדים... יש לי תריסר שותפויות עם בורא עולם. כמעט כל שנה הוא עשה איתי שותפות, תראה עד כמה הוא אוהב אותי, וכמה הוא סומך עלי, אבל אתה נכבדי, עם כל העושר והכבוד, יש לך רק בן אחד, זה הכל. הקב"ה כנראה לא סומך עליך, ולא רוצה אותך בתור שותף. תסלח לי מר פרידמן, לי יש תריסר עסקים ושותפויות עם בורא עולם, ואתה, עם שותפות אחת קטנה, בא וזורק שותף בכיר של בורא עולם מן הבית שלך בבושת-פנים. תתבייש לך... אתה חצוף... אתה פוגע בשותף גדול של אבא בשמים... תודה רבה, ולשנה טובה תכתב ותחתם...". דוד'ל סיים את המונולוג המפתיע וטרק את הדלת.

פרידמן כמעט בלע את הלשון מתדהמה. הוא רץ לכוון הדלת וקרא לעבר דוד'ל: "דוד'ל עצור, תגיד לי כמה צריך להשקיע בשביל הנדוניה. 1,000 רובל, 2,000 רובל, תגיד?". דוד'ל תוך כדי הליכה הרים קולו והפטיר "לפחות 5,000 רובל, הזוג הצעיר צריך גם בית קטן בבקצה העיירה...". "קיבלת" צעק פרידמן "קיבלת, בוא היכנס וקח את הכסף!!".

דוד'ל נעצר. הוא לא האמין למשמע אוזניו. האם סוחר העצים החצוף הזה ממשיך ללגלג עליו. הוא לא רצה להביט לאחור, ולגלות את פרצופו הציני של הסוחר המגושם... אבל לך תדע אולי... אולי... פרידמן נכנס לביתו, פתח את הכספת, הוציא משם שקית בד מנופחת ובתוכה 5,000 רובל ספורים, ושעט לעברו של שואב המים. "קח דוד'ל, קח. שיהיה במזל טוב, ברכה והצלחה. אל תשכח להזמין אותי לחתונה, מתי? אחרי סוכות... אבל עם כל הכבוד דוד'ל, אל תשכח, גם אני שותף... גם אני שותף בשושנה-רייזל יחד איתך ועם הקב"ה, לא כן?". "בהחלט" אמר דוד'ל "אין שותף יותר טוב ממך". ושמש גדולה וחמימה של אלול, מעל למעטה עננים צוננים, חיכה לה. (קובי לוי)

כשהגיעה שושנה-רייזל, בתו הבכורה של יוסף דוד, המכונה דוד'ל, לפירקה, השמחה היתה מהולה בעצב קל ובדאגה כבדה. שושנה היתה בת 18, ולאחריה נולדו להם כמעט שנה אחר שנה, בנים ובנות כן ירבו, יפים ובריאים, בלי עין הרע 11 במספר.

הקב"ה חילק את התריסר של דוד'ל 50% בנים 50% בנות, אלא שמן השמים רצו שקודם כל תיוולדנה הבנות, מה שמחייב את אבי הבנות, להיערך לקראת פס-ייצור של נדוניות, וכידוע וכשהבטנים מקרקרות מדי יום, ועול הפרנסה משתרג על הצוואר כמו ריחיים, קשה לחסוך פרוטה לפרוטה כדי לייצר נדוניה ברת-משקל סביר, כי פשוט אין פרוטות מיותרות.

גם אם הייתם מנערים את דוד'ל, שואב המים הותיק של העיירה, לא היתה מתעופפת מכיסו אפילו לא פרוטה שחוקה אחת. את שלוש הפרוטות שהרוויח מדי יום, היה מעביר לידיו של החנווני המסור מושיקו גרציאני – שהיגר לכאן מספרד – לטובת כמה כיכרות לחם, חתיכת גבינה כחושה ומספר ביצים.

נו, אז מחתנים בת בכורה במזל טוב ושיהיה לברכה והצלחה, ענבי הגפן בענבי הגפן באמת דבר נאה ומתקבל.

ובכן "יועצים" ובעלי מגמות חיוביות בעיירה, יעצו לדוד'ל לא לסמוך על עדת התפרנים והקבצנים של העיירה. "מהם לא תצמח ישועה. נכון, כדאי לעשות סיבוב גם אצלם, אבל במקרה הטוב תצא עם 20-30 פרוטות, אך עם סכום כזה לא מחתנים ילדה, ועוד בכורה.

"גש לפרידמן סוחר העצים הגביר של העיירה. מתחת לרצפה של הארמון שלו טמונים סכומי עתק. אם תצליח לשכנע אותו, אתה מוציא ממנו נדוניה שראוי להתכבד בה".

גם "היועצים" ידעו שלהוציא נדוניה מפרידמן זה כמעט כמו לתפוש בידיים ציפור שמרחפת באוויר... תתחילו לנסות.

האמת ניתנת להאמר, שאותו שרגא פרידמן, היה אומנם עשיר כקורח, אך אוצרותיו גם היו בלועים באדמה כאוצרות קורח, ורק הקב"ה וקומץ מלאכים יכלו לדעת מה וכמה טמון שם. קבצני העיירה ידעו שמפרידמן להוציא רובל, זה כמו להוציא מים מסלע, ועם כל הכבוד להיותם קבצנים יראים ועבדי השם, הם עדיין לא בדרגת משה רבנו, וגם אם יכו עם 1000 מקלות באותו פרידמן, ספק רב אם המעיין יבקע, ויזובו מים.

לזכותו של אותו סוחר עצים פרידמן ייאמר, שהוא היה יהודי מתמיד משכים ומעריב, פה ושם אחרי תפילת שחרית חוטף כמה משניות, כמה קפיטל תהילים, מנשק מזוזה ושועט לעסקיו. נכון, קשה היה לו להפרד מאוצרותיו, אבל כבר אמרו חז"ל גדול נסיון העושר מנסיון העוני, ותודו להשם שלא נולדתם פרידמן.

דוד'ל השכים באותו בוקר אלולי מיוחד, שעתיים לפני עלות השחר, אמר ברכות השחר וברכות התורה והתחיל לקרוא תהילים עם דמעות. המון דמעות נשרו מעיניו על כפות ידיו הסדוקות, על הסטנדר השחוק ועל דפי הגמרא. יהודי צריך הלאו להקדים תפילה וצדקה ודמעות, בטרם השנור. הוא סיים את תפילת שחרית, קיפל את תפיליו, לגם חצי כוס מים, והלך מהסס משהו לכוון ביתו הענק של פרידמן.

דוד'ל נקש בדלת, ולבו החסיר פעימה. אחד המשרתים החביבים פתח את הדלת והאיר פניו לדוד'ל "כן אדוני הכנס בבקשה, האדון תכף יקבל פניך". אחרי חצי דקה יצא פרידמן מן המטבח ובידו כוס חלב רותח.

"שב דוד'ל, יקירי, אני כבר שולח להביא לך משהו לשתות" גילה הסוחר פרידמן חביבות יתירה ומפתיעה למדי. אחרי כמה חילופי מילות נימוסין, ודברי תורה מחזקים על ימים נוראים ויום הדין

הלכה שיבועית

ע"פ פסקיו של מרן הגר"ע יוסף קא"ל

מצות ענג שבת

ישראל שומרי השבת ביחוד בהשגחה והנהגה יתרה ביותר אָמרו רבותינו ז"ל "כָּל הַמַּעֲנֵג אֶת הַשַּׁבָּת" ולא שאת וביתר עו.

הסרת גרעינים מאבטיח ומלון

מֵתָר לְהִסִיר בַּשַּׁבָּת בִּידוֹ אֶת הַגְּרַעֲנִים שֶׁנִּמְצְאוּ בְּתוֹךְ הָאֲבָטִיחַ, כְּדִי לֵאכֹל מִיָּד, וְאִין בְּזָה אֲסוּר בְּרָרָה כָּלֵל. וְכֵן גְּרַעֲנִים וְהַפְּסֻלֹת שֶׁל הַמְּלֹן, מֵתָר לְהִסִירם בַּשַּׁבָּת מֵהַמְּלֹן שֶׁבֶת עֲקָרָה מְצוּת עֲנֵג, וְהוּא מְנוּחַת הַנֶּפֶשׁ וְשִׁלּוּתָהּ מִכָּל עֵצָב וְדָאָגָה וְסִימְנָךְ עַ"ג הַפּוּיךְ נֶג"ע עֲצָבוּת אֲכָל, שֶׁהִרֵי אֵי אֶפְשֶׁר לְהַגִּיעַ אֶל הַמְּלֹן מִבְּלִי לְהִסִיר אֶת יָגוֹן וְאֲנָחָה, וְעַנְיָן עֲנֵג הַנֶּפֶשׁ בַּשַּׁבָּת הוּא לְהַתְּעַנֵּג הַגְּרַעֲנִים וְהַפְּסֻלֹת שֶׁבָּהֶם. עַל מִשְׁעַבְתָּ ה' אֲשֶׁר בָּרָא עוֹלָמוֹ וְהוּא מְשַׁגִּיחַ עַל כָּל בְּרִיָּה וּמִיַּחַד שְׁמוֹ וְהַשְּׁגָחָתוֹ עֲלֵינוּ בְּכִי

מצות ענג - עקר השבת

שבת עקרה מצות ענג, והוא מנוחת הנפש ושלותה מכל עצב ודאגה וסימנך ע"ג הפויך נג"ע עצבות אכל, שהירי אי אפשר להגיע אל המלון מבלי להסיר את יגון ואנחה, וענין ענג הנפש בשבת הוא להתענג הגרעינים והפסולת שבהם.

החיור השיבועי

בעל קנה ארנק לאשתו. הוא הצמיד את תמונתו בתוך הארנק. שאלה אותו אשתו: למה הדבקת את תמונתך בארנק? ענה: תזוהרי כשאת קונה.....

הרב מבריסק ביקש משני משכילים שישלימו מנין והם נשמטו ולא השלימו מנין אמר הרב תירצתם לי קושיא מדוע יעקב לא שלח לעשו כלבים במנחה שנתן לעשו, הרי היו לו המון כלבים התשובה כי כלבים בודחים ממנחה.....

מעשה ברב שהביא גוי בשבת והרב מנסה לרמוז לגוי שאור הנר לא מאיר יפה וממלא שהגוי יתקנו והגוי לא מבין הרב מנסה לרמוז לגוי שלוש ארבע פעמים ולא עוזר אזי הרב אמר לו מפורש תקן את הנר שידלק יפה, ואמר הרב שאסור לומר לגוי אבל לא מצאנו איסור אמירה בשבת לחמור.....

הילולא דצדיקא

חכם צדקה חוצין זצוק"ל - יום הילולא יום שישי א' אדר ב'

חכם צדקה חוצין (הראשון) נולד בשנת תנ"ט בארם צובה, היא העיר חאלב שבסוריה, לאימו ולאביו חכם סעדיה. מאחר וכל האר"י. הילדים, שנולדו להוריו, נפטרו בינקותם - החליטה אמו, להשאירו בפתח בית הכנסת. נשיא בית הכנסת מצא את התינוק, ולאחר שדרש בדבר, נודע לו - כי זהו בנו של חכם סעדיה, שבניו אינם מתקיימים. ברחמיו על התינוק גידלו בביתו, וכאשר גדל שלחו ללמוד אצל חכם רפאל שלמה לניאדו. חכם צדקה חוצין, נודע כבקי בתורה ובקבלה, כבר בנעורו. רבנים מארצות שונות פנו אליו בשאלות הלכתיות, ובגיל 36 השתתף בדיונים הלכתיים יחד עם זקני החכמים בארם צובה. בשנת תק"ג, בעקבות מגפת הדבר, אשר הפילה חללים רבים בעיר בגדאד, פנה נשיא הקהילה בבגדאד - ר' משה מרדכי, אל חכם רפאל שלמה לניאדו בחאלב, שיבחר את אחד מטובי החכמים בעירו, כדי שיכהן כרב קהילת בגדאד. חכם צדקה חוצין נבחר לתפקיד, ונתמנה לראש חכמי בגדד.

חכם צדקה חוצין האריך ימים על ממלכתו בבגדד, שנמשכה 30 שנות כהונה. הוא חולל מהפכה בחיים התורניים, פעל לבניית בתי כנסת, מקוואות ובתי מדרש, ייסד שיעורי תורה, תיקן תקנות, והתקין מנהגים שונים אותם נוהגים יהודי עיראק עד היום הרבה גבולו בתלמידים, ובזכותו התרבתה תורה בעיר. חכם צדקה חוצין היה מגדולי המשיבים בהלכה שבדורו. היה נושא ונותן בהלכה ובאגדה עם כמה מגדולי דורי שהזכירו אותו

אחת שיאלתי

מאוצרותיו של הרה"ג יצחק זילברשטיין

• צדעם לגלות שגג אחר הקדעיו •

ועתה, מנקרת השאלה בקרבי: מִיָּה עָלֵי לעשות עם הממון שקבלתי במתנה עבור הצלת כספם של האנשים, כאשר האמת היתה ש כל כונתי היתה להצילו לעצמי... האם זו 'מתנה בטעות', או שמא מאחר ועל כל פנים הצלת הממון היתה הודות למעשי, אוכל להחזיק במתנה לעצמי?

תשובה: נאמר בפרשת קהת (במדבר כא, לג-ד), שְׂכָאֲשֶׁר יֵצֵא עוֹג מִלֶּךְ הַבָּשָׁן לְקִרְיַת יִשְׂרָאֵל כְּדִי לְהִלָּחֵם בָּהֶם, אָמַר ה' יִתְבָּרַךְ לְמִשְׁהַ רַבְּנוּ: "אֵל תִּירָא אֹתוֹ, כִּי בִידְךָ נִתְּתִי אֹתוֹ וְאֵת כָּל עַמּוֹ". דְּהֵינּוּ, מִשְׁהַ הִיָּה יָבֵא לְהִלָּחֵם בְּעוֹג, וְהִצָּרָה הַקְּבָ"ה לְהַבְטִיחַו שִׁינְיָחֻו. וְשׂוֹאֵלֵת הַגִּמְרָא (נדה סא, א), הֲרִי סִיחּוֹן – אַחִיוּו שֶׁל עוֹג, שֶׁגַּם הִיָּה עֵנֶק וְגִבּוֹר מְטִיל אִימָה – בֵּא לְהִלָּחֵם בִּישְׂרָאֵל קֹדֶם לְכֹן (במדבר כא, בג), וּמִמֶּנּוּ לֹא הִיָּה מִשְׁהַ יָּבֵא, וּמְדוּעַ אֶפּוֹא פְּחַד מִשְׁהַ מְעוּגוֹ! מְשִׁיבָה הַגִּמְרָא: מִשְׁהַ לֹא הִיָּה יָבֵא כִּלְל מְדוּעַ בְּשֶׁר וְדָם, אֲלֹא חִשַׁשׁ שְׂמָא תַעֲמַד לְעוֹג הַזִּכּוֹת שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ. שֶׁכֵּן עוֹג הוּא זֶה שְׂבָא לְסַפֵּר לְאַבְרָהָם כִּי לוֹט בֶּן אַחִיו נִלְקַח בְּשָׂבִי בְּמִלְחַמַת הַמְּלָכִים, כְּדִבְרֵיב (בראשית יד, יג) "וַיָּבֵא הַפְּלִיטִי וַיַּגֵּד לְאַבְרָם הָעֵבֶרִי" (שְׂנִשְׁבָּה לוֹט), הַפְּלִיטִי הוּא עוֹג שֶׁפָּלַט מְדוֹר הַמְּבּוּל. מְזִכּוֹת זוֹ שֶׁל מַעֲשֵׂה הַחֶסֶד שֶׁל עוֹג, הִיָּה יָבֵא מִשְׁהַ רַבְּנוּ. אֲלֶּא, שֶׁבְּמִדְרָשׁ (הוֹבָא שָׁם בְּתוֹסְפוֹת) מְבַאֵר, שֶׁכּוֹנְתוֹ הָאֱמִתִּית שֶׁל עוֹג הִיָּה זְדוּנוֹת – הוּא סֹפֵר לְאַבְרָהָם אוֹדוֹת נְפִילַת לוֹט בְּשָׂבִי, כְּדִי שְׂאֲבָרָהֶם יֵצֵא לְמִלְחָמָה נֶגַד אַרְבַּעַת הַמְּלָכִים וַיְהִי, וְאִזּוּ יִשָּׂא עוֹג אֵת שְׁרָה אִמּוֹ! וְכִּבְרַתְמָה בְּסִפְרֵ 'דַּעַת זְקִינִים' (מְבַעֲלֵי הַתּוֹסְפוֹת בְּמִדְרָב שָׁם): הֲלֹא כּוֹנְתוֹ שֶׁל עוֹג לְרַעַה הִיָּה, וְאִם כֵּן מִמָּה הִיָּה יָבֵא מִשְׁהַ רַבְּנוּ? וְתַרְצֵ: "כִּיוֵן שֶׁהִצָּלָה בָּאָה עַל יְדוֹ שֶׁל עוֹג, הִיָּה לוֹ לְמִשְׁהַ לִירָא מִמֶּנּוּ, כִּמוֹ שְׂמִצְיָנוּ (בְּנִזְיָר כג, ב) שֶׁבְּכּוֹת אַרְבָּעִים וּשְׁנַיִם קֶרֶבּוֹת שֶׁהִקְרִיב בְּלֶק, זָכָה וַיֵּצֵאֵה מִמֶּנּוּ רֹת, אָף עַל פִּי שְׂלֹא נִתְּכּוֹן. בְּלֶק אֲלֹא לְרַעַה, לְקַלֵּל אֵת יִשְׂרָאֵל!" רואים אני דבר פלא - למרות כונתו הזדונית של עוג, פחד משה רבנו שעצם מעשה החסד וההצלה שעשה, יעמד לו במלחמתו נגד ישראל. של האיש היתה לרעה, מכל מקום, מחשבה רעה אינה מצטרפת למעשה (קדושין א), והיות ועצם המעשה הביא להצלת כספם של חבריו - וכבר למדנו שגם על מעשה שמצד עצמו הביא לטובה יש לאדם זכויות - ממילא יכול האיש להשאיר את המתנה שנתנה לו בידו.

מעשה בבעל תשובה שהגיע אל רבו, כשסכום גדול של כסף בידו, ושאלתו בפיו: לפני מספר חדשים, כשטרם זכיתי לשוב בתשובה, שמעתי שרבים עומדים לטוס לציונו של צדיק מסים בחוץ לארץ. בעונתי, נרקמה בלבי מזמה זדונית. התכנית היתה, שאטוס עם הקבוצה הגדולה לקבר הצדיק, ובבקר, כשכלם ילכו להתפלל שחרית במתחם הציון, אעשה את עצמי כישן, וכשאשאר לבדי באפסניה, אוכל לגנב את ממוןם של האנשים, ירחם ה'. ובכן, הגענו לציון הקדוש, וכשכל בני החבורה יצאו לתפלת שחרית, נותרתי אני לבדי באפסניה. כשעמדתי לקום ולהתחיל במזמתי, הבחנתי לתדהמתי, שמאן-דהוא הקדים אותי... ראיתי למול עיני גוי ערל מבני המקום, שאוסף לתוך תיקו את השטרות הרבים שהטמנו באמתחות חברי. נתרתי מהמטה, ושאגתי בעצמה לעבר האיש, "אני מיד מזמין משטרה, כדאי לך לעזב את התיק ולהסתלק מכאן"... לא נתן לתאר את גדל האימה והבהלה שנפלה על הגנב. הוא השליך מידיו את התיק הגדוש בשטרות, ונס ונמלט מהמקום. כעת, חשבתי בלבי, התמזל מזלי, כי זכיתי שעשו עבורי כמעט את כל העבודה, וכל שנותר לי הוא רק לטל את התיק ולברר עם השלל הרב. אלא, שפתאום נפתחה הדלת, והופיעו כמה מבני החבורה, שקול זעקותי הגיע לאזנם. כשראו בחוץ את הגנב שנמלט, ואת תיק השטרות המשלף על הרצפה, הבינו היטב את שארע כאן. האנשים נפלו על צווארי, הודו לי מקרב לב וקרעו עלי ברכות, על שהצלתי את ממוןם במעשה הגבורה והתושיה שלי... לבסוף החליטו בני החבורה ליתן לי 'פרס', באות הקרה על מעשה הגבורה וההצלה שלי, ומסרו לידי חלק מהסכום הגדול אותו הצלתי... מאז אותו היום, בו ראיתי כיצד מן השמים מנעו ממני לבצע את זממי, התעוררו בקרבי רגשות של חרטה ותשובה, עד שזכיתי בסיעתא דשמיא לשוב בתשובה שלמה.

לסכום: מקבל המתנה יכול להשאירה בידו.

למחשבה...

השאלה השבוע: הש"ך סובר שבמילה אין האב יכול לשלוח שליח למול את בנו, מדוע, מה שונה מכל המצוות שיש שליח?

השאלה משבוע שעבר: אדם הנמצא באמצע קריאת שמע חייב לענות אמן יהא שמה רבא. ולכאורה למה לא יהיה דין של עוסק במצוות - קריאת שמע, פטור מן המצווה - של ונקדשתי בתוך בני ישראל? **תשובה** כל פטור של עוסק במצווה זה מכיוון שהוא מבזה את המצווה במה שהולך ועוסק במצווה אחרת אבל כל זה בשני מצוות נפרדות משא"כ כאן שמצוות ק"ש היא קבלת עול מלכות שמיים המביאה לכל המצוות ואם זוהי תכליתה הרי שאין כאן בדיון למצווה אלא אדרבה זוהי מעלה שמקיים מייד מצוות 'ונקדשתי'.

לתגובות והערות :

☎ 025806335aa@gmail.com ☎ 0548-503-613

על מנת לקבל בכל שבוע את העלון בפורמט הדגיטלי נא לשלוח את המילה "עלון" לכתובת הנ"ל

שבת שלום ומבורך !